ВІСНИК СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА «ВАТРА»

ВІННИЦЬКОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ІНСТИТУТУ ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Випуск 214

Вінниця 2026

ВІСНИК СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА «ВАТРА»

ВІННИЦЬКОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ІНСТИТУТУ ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Випуск 214

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
XVI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«Актуальні проблеми ефективного соціально-економічного розвитку України»

16 квітня 2026 року

Вінниця 2026

УДК 338.1

Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА» Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ. Вінниця : Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ, 2026. Вип. 214. 569 с.

У Віснику висвітлюються результати наукових досліджень, присвячених глобальним імперативам розвитку підприємницького потенціалу компаній на внутрішньому та зовнішньому ринках, проблемам і перспективам соціального забезпечення громадян, моделюванню та проєктуванню управлінських процесів у соціально-економічних системах із використанням інформаційних технологій, сучасним моделям, стратегіям і технологіям менеджменту, а також стану, викликам і перспективам розвитку публічного управління в Україні.
Значна увага приділяється стратегічним напрямам розвитку бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в контексті євроінтеграційних процесів, фінансовим механізмам забезпечення соціально-економічного розвитку держави, актуальним проблемам торгівлі, маркетингу та логістики в умовах динамічних змін економічного середовища. У виданні також розглядаються сучасні тенденції розвитку журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю, індустрії гостинності, харчових виробництв і ресторанної індустрії, висвітлюються теоретико-методологічні засади сучасного праворозуміння та теоретико-прикладні аспекти професійного становлення майбутніх психологів.
Окремий напрям наукових досліджень становлять питання професійної самореалізації молоді в глобалізованому просторі, зокрема лінгвокомунікативні та соціокультурні аспекти розвитку особистості, а також проблеми фізичної підготовки студентської молоді, формування здорового способу життя та розвитку її професійної конкурентоспроможності.

Розраховано на аспірантів, молодих вчених, здобувачів вищої освіти, які цікавляться проблемами соціально-економічного розвитку суспільства.

Редакційна колегія:

Голова редакційної колегії – **Мартинова Л. Б.**, д-р екон. наук, професор
Відповідальний секретар – **Юрчик І.Б.**, канд. екон. наук, доцент

Члени редакційної колегії:

Андрусенко Н. В., канд. екон. наук, доцент, **Власенко І. Г.,** д-р мед. наук, професор, **Дементьєв С. Ю.,** канд. техн. наук, **Денисюк О. М.**, д-р екон. наук, професор, **Заюков І. В.**, д-р екон. наук, доцент, **Ковтун Е. О.,** канд. екон. наук, доцент, **Крупельницька І. Г.,** канд. екон. наук, доцент, **Кудирко О. М.**, канд. екон. наук, доцент, **Мазуркевич І. О.**, канд. екон. наук, доцент, **Осіпова Л. В.,** канд. екон. наук, доцент, **Павлюк Т. І.,** канд. екон. наук, доцент, **Слободиська О. А.**, канд. істор. наук, доцент, **Стратійчук В. М.**, доктор філософії зі спеціальності «Економіка», **Хом'яченко С. І.,** канд. юрид. наук, доцент.

Свідоцтво Вінницького обласного управління юстиції про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації № 662-20-р серія ВЦ від 14 грудня 2006 року.

ЗМІСТ

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ: СТАН, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Білошкурська Анастасія
Здобувач освітнього ступеня «магістр»
Науковий керівник: Махначова Наталя, кандидат економічних наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ РЕАЛІЗАЦІЇ ЛЮДИНОЦЕНТРИЧНОГО ПІДХОДУ (КРІЗЬ ПРИЗМУ ОСОБИСТОГО ДОСВІДУ) …….. 16

Бойко Аделіна
Здобувач освітнього ступеня «бакалавр»
Науковий керівник: Ніколіна Ірина, кандидат наук з державного управління, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МОЛОДІЖНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ …….. 20

Болюх Анжеліка
Здобувач освітнього ступеня «магістр»
Науковий керівник: Замкова Наталія, доктор філософських наук, професор
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ МЕХАНІЗМІВ ВПРОВАДЖЕННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ …….. 28

Велика Вікторія
Здобувач освітнього ступеня «бакалавр»
Науковий керівник: Ніколіна Ірина, кандидат наук з державного управління, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ЦИФРОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ У СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ……... 36

Венгер Тетяна
Здобувач освітнього ступеня «магістр»
Науковий керівник: Замкова Наталія, доктор філософських наук, професор
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ЕКСТРЕНА МЕДИЧНА ДОПОМОГА В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ……... 46

Власюк Вікторія
Здобувач освітнього ступеня «бакалавр»
Науковий керівник: Замкова Наталія, доктор філософських наук, професор
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ РЕФОРМУВАННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ …….. 53

Мізерна Карина
Здобувач освітнього ступеня «магістр»
Науковий керівник: Ніколіна Ірина, кандидат наук з державного управління, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СПРОМОЖНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ……... 167

Мурієнко Катерина
Здобувач освітнього ступеня «бакалавр»
Науковий керівник: Махначова Наталя, кандидат економічних наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ПОСИЛЕННЯ СПРОМОЖНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ……. 176

Мурієнко Катерина
Здобувач освітнього ступеня «бакалавр»
Науковий керівник: Ніколіна Ірина, кандидат наук з державного управління, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ПРОЦЕС РОЗШИРЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ …….. 183

Наварчук Олександр
Здобувач освітнього ступеня «бакалавр»
Науковий керівник: Бондар Віта
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ГРОМАДСЬКА УЧАСТЬ В УПРАВЛІННІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ... 189

Настенко Інна
Здобувач освітнього ступеня «бакалавр»
Науковий керівник: Махначова Наталя, кандидат економічних наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ЕФЕКТИВНІ КОМУНІКАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ …... 197

Онищук Юлія
Здобувач освітнього ступеня «бакалавр»
Науковий керівник: Махначова Наталя, кандидат економічних наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ВПЛИВ ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ ЛІДЕРА НА ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ …… 206

Погребняк Надія
Здобувач освітнього ступеня «бакалавр»
Науковий керівник: Ніколіна Ірина, кандидат наук з державного управління, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ …… 211

УДК 352.07(045)

Мізерна Карина
Здобувач освітнього ступеня «магістр»
Науковий керівник: Ніколіна Ірина,
кандидат наук з державного управління, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СПРОМОЖНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

У статті досліджено сутність поняття «спроможність територіальних громад». Узагальнено теоретико-методологічні підходи до визначення спроможності територіальних громад. Виділено головні критерії та показники спроможності територіальних громад. Проаналізовано ключові складові фінансової, управлінської та соціально-економічної спроможності територіальної громади в умовах децентралізації та воєнного стану.

Ключові слова: *територіальна громада, спроможність громад, децентралізація, фінансова спроможність, управлінська спроможність, соціально-економічний розвиток.*

В умовах повномасштабної війни в Україні значно загострилися проблеми, пов’язані з функціонуванням, фінансовою стійкістю та управлінською ефективністю територіальних громад. У цьому контексті дослідження теоретико-методологічних основ спроможності територіальних громад набуває особливої актуальності, адже рівень їх спроможності визначає їхню здатність забезпечувати базові публічні послуги, підтримувати життєдіяльність населення і сприяти відновленню країни під час кризи. По-перше, війна суттєво змінює ресурсний потенціал громад: скорочуються надходження до місцевих бюджетів, зростає навантаження на соціальну сферу, а також відбувається руйнування інфраструктури, що значно ускладнює виконання функцій органами місцевого самоврядування. Це актуалізує необхідність перегляду підходів до оцінювання спроможності громад, вдосконалення методів її вимірювання та впровадження адаптивних управлінських рішень. По-друге, у сучасних умовах спроможність територіальних громад розглядається як багатогранне поняття, що охоплює

фінансові, управлінські, інституційні та соціально-економічні аспекти, які забезпечують ефективну діяльність громади і її розвиток. Такий підхід вимагає системного аналізу, що поєднує теоретичну базу зі сучасними методологічними інструментами для комплексного дослідження.

На нашу думку, вдосконалення теоретико-методологічних основ дослідження спроможності територіальних громад має ключове значення як для наукової, так і для практичної сфери. Це дає змогу зробити управлінські рішення більш обґрунтованими, посилити інституційну спроможність громад та закласти основи для їх ефективного розвитку і відновлення у післявоєнний період.

Проблематика спроможності територіальних громад знайшла відображення у працях таких вітчизняних науковців, як: А. Ткачук, М. Баймуратов, Галгаш Р., Білоус Я., Барановський М., Ніколіна І., Герасимюк К.

Метою дослідження є аналіз теоретико-методологічних основ дослідження спроможності територіальних громад.

Виклад основного матеріалу. У межах теоретико-методологічного аналізу спроможності територіальних громад доцільно виходити з сучасного розуміння публічного адміністрування на місцевому рівні як інтегративної системи, що поєднує стратегічно-управлінську та сервісну складові реалізації публічної влади, про що акцентують в своєму дослідженні І. Ніколіна та К. Герасимюк [5]. На думку науковців, така дуалістична природа зумовлює необхідність переосмислення традиційних ієрархічних відносин у напрямі їх гуманізації та орієнтації на потреби людини, що, у свою чергу, виступає ключовою передумовою формування інституційної спроможності громад. У цьому контексті територіальна громада розглядається не лише як об’єкт управлінського впливу, а як активний суб’єкт, здатний до самостійного прийняття рішень щодо розвитку місцевої економіки, ефективного використання ресурсів і розв’язання локальних проблем. Водночас посилення сервісної функції публічної влади забезпечує адаптацію управлінських механізмів до індивідуалізованих потреб мешканців, що є визначальним критерієм оцінювання рівня спроможності територіальних громад в умовах децентралізації та сучасних суспільних трансформацій.

Вивчення спроможності територіальних громад належить до основних

напрямів сучасної науки публічного управління і набуває особливої важливості в умовах реалізації реформи децентралізації в Україні. Це поняття є багатогранним і вимагає детального наукового аналізу, особливо з огляду на правовий, фінансовий, інституційний та соціальний аспекти.

У першій площині спроможність тлумачиться як гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.

Формування понятєво-категоріального апарату спроможності відбувалося одночасно з удосконаленням нормативно-правового забезпечення відповідної реформи. Важливим нормативним актом, який визначив засади створення спроможних громад в Україні, стала Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01 квітня 2014 року № 333-р. У цьому документі окреслено стратегічний напрям на укрупнення та посилення базового рівня місцевого самоврядування, а також формування самодостатніх і дієздатних громад [3].

Важливим етапом нормативного закріплення спроможності стало прийняття Методики формування спроможних територіальних громад (постанова КМУ № 214 від 08.04.2015). У цьому документі визначено критерії оцінювання спроможності громад та встановлено їх мінімальні порогові значення: чисельність населення – не менше 3 000 осіб, площа – 200 км², індекс податкоспроможності – 0,3, а також частка місцевих податків і зборів – 10% [4]. Водночас, як справедливо зазначають науковці, зазначена методика формувалася переважно на початковому етапі створення громад, тому її показники сьогодні не повністю відображають реальний рівень їхнього розвитку.

Комплексне розуміння спроможності також формується в контексті Закону України «Про засади державної регіональної політики» (2015), який передбачив інструменти державної підтримки розвитку громад, зокрема через Державний фонд регіонального розвитку. Згідно з цим законом, держава забезпечує фінансування розвитку інфраструктури громад, що виступає важливим чинником посилення їхньої спроможності.

На основі наукової роботи Ніколіної І., Герасимюк К. [5] проведено контент-аналіз поняття «спроможність територіальної громади»:

Згідно дослідження спроможність територіальної громади розкривається через зміст і показники:

Спроможність громади – це:

рівень розвитку та потенціалу громади;

здатність самостійно розв'язувати локальні проблеми;

можливість інституціалізовувати місцеву економіку;

ефективність публічного управління та адміністрування.

Також, автори підкреслюють, що існує детермінований зв'язок між рівнем впровадження принципів належного врядування і спроможністю громади. [5, с. 49].

На основі таблиць і аналізу в статті виділяються такі компоненти:

демографічна спроможність: чисельність населення, вікова структура, динаміка населення;

інфраструктурна спроможність: кількість шкіл, медзакладів, культурних установ; доступ до послуг;

фінансова спроможність: доходи місцевого бюджету, податкоспроможність, надходження на одного жителя;

управлінська спроможність: прозорість, підзвітність, участь громадян, стратегічне бачення.

Аналіз проблематики спроможності територіальних громад дав змогу визначити низку взаємопов'язаних факторів, які гальмують їхній розвиток. Серед основних чинників виділяються демографічні зміни, диспропорція у ресурсному забезпеченні та недостатній прогрес у сфері цифрової трансформації.

Недостатній рівень впровадження принципів належного врядування проявляється у проблемах із прозорістю та своєчасністю звітності, недостатній орієнтації на досягнення суспільного консенсусу, а також у збереженні впливу корупційних ризиків.

Окрему проблему становлять диспропорції розвитку територіальних громад, які виражаються у суттєвих відмінностях фінансових показників і рівня ресурсного забезпечення.

Однією з важливих проблем, що впливає на спроможність територіальних громад, є демографічні виклики. Вони проявляються у зменшенні чисельності населення в окремих громадах та його старінні, що у свою чергу має негативний вплив на трудовий потенціал і перспективи довгострокового розвитку цих територій.

Суттєвим обмежувальним фактором є також брак ресурсів для розвитку громад, що виражається в значній залежності від місцевих бюджетів та потребі активно залучати зовнішні інвестиції й грантові кошти для реалізації проєктів розвитку.

Низький рівень цифровізації управлінських і соціально-економічних процесів у громадах зумовлює необхідність цифрової трансформації, проте недостатня цифрова грамотність населення обмежує ефективність реалізації сучасних управлінських підходів.

Отже, спроможність територіальних громад є складним багатокомпонентним поняттям, яке включає їхню здатність на правовому рівні та реальні можливості самостійно вирішувати питання місцевого значення, ефективно управляти ресурсами та забезпечувати сталий розвиток у контексті децентралізації. Цей потенціал формується під впливом чинної нормативно-правової бази і проявляється через демографічні, інфраструктурні, фінансові та управлінські характеристики, які спільно визначають рівень розвитку громади та її можливості для самозабезпечення. Важливим фактором є дотримання принципів належного врядування, прозорості й залучення громадян до процесів прийняття рішень. Проте розвиток громад стикається з низкою викликів, серед яких демографічні проблеми, нерівномірний розподіл ресурсів, обмежені фінансові можливості, недостатній рівень цифровізації та управлінські недоліки. Це вимагає застосування комплексних підходів для їх подолання, зокрема зміцнення ресурсної бази, оптимізації управління та впровадження сучасних цифрових технологій.

Оцінювання спроможності територіальних громад виступає важливим інструментом у сфері публічного управління, який дає змогу здійснювати моніторинг їх розвитку та слугує підґрунтям для прийняття обґрунтованих управлінських рішень органами публічної влади. Р. Галгаш і Я. Білоус підкреслюють, що з методичної точки зору всі підходи до оцінки стану та розвитку територіальних громад в Україні доцільно класифікувати на три основні групи: підходи, сформовані органами державної влади, підходи міжнародних організацій та наукові підходи [2].

Перша група охоплює офіційну Методику формування спроможних територіальних громад, затверджену постановою Кабінету Міністрів України від 8 квітня 2015 року № 214. Відповідно до пункту 7 цього документа, рівень спроможності оцінюється з урахуванням п’яти основних критеріїв: чисельності постійного населення громади, кількості учнів у закладах загальної середньої освіти, загальної площі території, індексу податкоспроможності бюджету та частки місцевих податків і зборів у структурі доходів бюджету. Для оцінки загального рівня спроможності в рамках Методики передбачено використання індексного підходу [4].

Водночас науковці звертають увагу на істотні недоліки офіційної методики. Зокрема, М. Барановський підкреслює, що вона має як змістовні, так і технічні вади, оскільки була розроблена на етапі формування територіальних громад, коли спроможність використовувалася радше як індикатор доцільності їх створення, а не як інструмент оцінювання фактичного функціонування. Крім того, рівень спроможності, визначений за цією методикою, не враховує середні по країні значення показників і не забезпечує достатньо повного відображення міжрегіональних та внутрішньорегіональних відмінностей [1, с. 78].

Серед підходів другої групи особливе місце посідають Методичні рекомендації з оцінювання рівня фінансової спроможності територіальних громад, підготовлені в межах робочої групи Міністерства розвитку громад та

територій України за участю асоціацій органів місцевого самоврядування. Вони зосереджені виключно на фінансових показниках бюджетів громад і водночас не мають офіційно затвердженого статусу [4].

Наукові підходи, що належать до третьої групи, характеризуються значно ширшим набором індикаторів. Зокрема, М. Барановський запропонував альтернативну методику оцінювання спроможності, яка ґрунтується на застосуванні економетричних інструментів, передусім факторного аналізу. Використовуючи кластерний аналіз, дослідник виокремив дев'ять типів територіальних громад із різними характеристиками розвитку та обґрунтував ключову роль фінансових показників у формуванні їхньої спроможності [1, с. 80–84]. Водночас дослідник підкреслює, що, попри важливість фінансових показників, вони не є єдиним критерієм оцінювання: суттєве значення для комплексного аналізу має також рівень забезпеченості населення громад об'єктами соціальної інфраструктури [1, с. 78-79].

Р. Галгаш і Я. Білоус зазначають, що підходи, розроблені органами державної влади, переважно спрямовані на оцінювання та порівняння рівня спроможності територіальних громад між собою. Натомість методики, запропоновані міжнародними експертами та науковцями, можуть використовуватися для аналізу ефективності систем управління в громадах. Водночас серед ключових проблем оцінювання розвитку територіальних громад дослідники виокремлюють недостатній рівень сформованості статистичної бази на місцевому рівні, що суттєво ускладнює процес збору та подальшого аналізу інформації [2, с. 88-93].

Порівняльна характеристика зазначених методичних підходів подана в таблиці 1.

Таблиця 1 – Порівняльна характеристика методичних підходів до оцінки спроможності територіальних громад

№ п/п	Група підходів	Представники/ документи	Основні показники	Характеристика
1	Підходи органів державної влади	Методика КМУ №214 (2015)	Чисельність населення; кількість учнів; площа території; індекс податкоспроможності; частка місцевих податків і зборів	Орієнтовані на порівняльний аналіз спроможності громад між собою; оцінка здійснюється індексним методом
2	Підходи міжнародних організацій та експертів	Методичні рекомендації Мінрегіону (робоча група); проєкт USAID «Говерла»	Переважно фінансові показники бюджетів громад (8-10 одиниць)	Можуть застосовуватися для оцінювання систем управління громад; не мають офіційного статусу
3	Наукові підходи	Барановський М. (2023)	Фінансові показники + інфраструктурні показники (факторний та кластерний аналіз за Барановським)	Дозволяють типізувати громади; враховують міжрегіональні відмінності; не залежать від офіційних нормативів

В умовах воєнного стану питання оцінювання спроможності набуває нових аспектів. М. Барановський наголошує, що війна з росією, тимчасова окупація окремих територій, переміщення підприємств та вимушена міграція населення призведуть до трансформації як самої спроможності територіальних громад, так і підходів до її оцінювання [1, с. 84]. Основою для оновлення інструментів регіональної та податкової політики, а також для відновлення і подальшого розвитку громад у повоєнний період може слугувати встановлена диференціація територіальних громад за рівнем та показниками спроможності.

Існуючі методичні підходи до оцінки спроможності характеризуються різноманітністю як у виборі показників, так і у визначенні їхнього призначення. Офіційна методика зручна для здійснення порівняння між громадами, проте вона не забезпечує комплексного відображення рівня їхнього розвитку. Наукові підходи дають можливість провести більш детальний аналіз, але потребують значної кількості статистичних даних. Перспективним напрямом розвитку є створення універсальних методик, які інтегрують фінансові, інфраструктурні та соціальні аспекти.

Висновки. У проведеному дослідженні встановлено, що спроможність територіальних громад є багатогранною характеристикою, що включає демографічну, інфраструктурну, фінансову та управлінську складові. Вона визначає здатність громади забезпечувати ефективне функціонування та сталий розвиток в умовах децентралізації. Фінансовий аспект спроможності пов'язаний із створенням стійкої дохідної бази місцевих бюджетів, раціональним використанням ресурсів і забезпеченням фінансової самостійності. Управлінська складова передбачає впровадження принципів належного врядування, таких як прозорість, підзвітність, стратегічне планування та залучення громадян до процесу прийняття рішень, що сприяє підвищенню ефективності публічного управління. Інфраструктурний аспект охоплює доступність і якість базових публічних послуг, тоді як демографічний – характеризує кадровий і трудовий потенціал громади, а також здатність до розвитку людського капіталу.

Обґрунтовано, що в умовах воєнного стану особливу важливість набуває здатність територіальних громад адаптуватися до сучасних викликів, таких як скорочення ресурсів, демографічні втрати та пошкоджена інфраструктура. Це висуває потребу в удосконаленні методів оцінювання їхньої спроможності з урахуванням актуальних ризиків і змін. Високий рівень спроможності громад стає ключовим фактором для стабільного функціонування, відновлення та сталого розвитку, що вимагає впровадження комплексних управлінських рішень. Ці рішення мають бути спрямовані на зміцнення ресурсної бази, покращення якості управління та ефективне застосування сучасних інструментів розвитку.

Список використаних джерел:

1. Барановський М. Спроможність територіальних громад України: підходи до оцінки, регіональні відмінності, типізація. *Науковий вісник Чернівецького університету.* Географія. 2023. Вип. 845. С. 77–87. DOI: 10.31861/geo.2023.845.77-87.

2. Галгаш Р. А., Білоус Я. Ю. Оцінювання розвитку територіальних громад як основа для ухвалення управлінських рішень органами публічної влади. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля.* 2021. № 6 (270). С. 82–89. DOI: 10.33216/1998-7927-2021-270-6-82-89.

3. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 № 333-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-р#Text

4. Методика формування спроможних територіальних громад: постанова Кабінету Міністрів України від 08.04.2015 № 214. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-п#Text

5. Ніколіна І. І., Герасимюк К. Х. Дослідження кореляції між впровадженням принципів належного врядування та спроможністю громад. *Публічне управління і адміністрування в Україні.* 2022. № 31. С. 49–54. DOI: https://ir.vtei.edu.ua/g.php?fname=29585.pdf

УДК 352.07

Мурієнко Катерина
Здобувач освітнього ступеня «бакалавр»
Науковий керівник : Махначова Наталя,
кандидат економічних наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

ПОСИЛЕННЯ СПРОМОЖНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

У статті досліджено проблему посилення спроможності органів місцевого самоврядування в Україні в контексті трансформації публічного управління, децентралізації та воєнних викликів. Проаналізовано сучасні наукові підходи до